

F S S P X

MEDEDELING VAN HET MOEDERHUIS

Tijdens het onderhoud op 12 februari jongstleden tussen de Eerwaarde Heer Pagliarani, Algemeen-Overste van de Priesterbroederschap Sint-Pius X, en Zijne Eminentie Kardinaal Víctor Manuel Fernández, prefect van het Dicasterie voor de Geloofsleer, georganiseerd naar aanleiding van de aankondiging van toekomstige bisschopswijdingen voor de Priesterbroederschap, had laatstgenoemde “een specifiek theologische dialoog voorgesteld, volgens een welbepaalde methodologie, [...] om de *minima* aan te duiden die nodig zijn voor volledige gemeenschap met de Katholieke Kerk”, waarbij hij deze dialoog afhankelijk stelde van de opschorting van de aangekondigde bisschopswijdingen.

Op verzoek van de prefect van het Dicasterie heeft de Algemeen-Overste dit voorstel aan de leden van zijn raad voorgelegd en de nodige tijd genomen om het te evalueren.

Op 18 februari heeft Eerwaarde Heer Pagliarani zijn schriftelijk antwoord aan de Kardinaal gestuurd, vergezeld van verschillende bijlagen en ondertekend door de vijf leden van de Algemene Raad.

Aangezien de kwestie door de mededeling van de Heilige Stoel van 12 februari openbaar is geworden, lijkt het opportuun om ook de inhoud van deze brief en de bijlagen openbaar te maken, zodat de geïnteresseerde gelovigen precies kunnen weten wat het antwoord is.

De Algemeen-Overste vertrouwt deze situatie toe aan het gebed van de leden van de Priesterbroederschap en alle gelovigen. Hij vraagt dat het rozenkransgebed en de offers van de vastentijd die begint, in het bijzonder worden opgedragen voor de Heilige Vader, voor het welzijn van de heilige Kerk en om de zielen waardig voor te bereiden op de plechtigheid van 1 juli.

Menzingen, 19 februari 2026

Brief van Eerwaarde Heer Pagliarani aan Kardinaal Fernández

Menzingen, 18 februari 2026

Aswoensdag

Eminentie,

Allereerst wil ik u bedanken voor uw ontvangst op 12 februari jongstleden en voor het openbaar maken van de inhoud van onze ontmoeting, wat een volledige transparantie in de communicatie bevordert.

Ik kan de openheid voor een leerstellige discussie, die vandaag door de Heilige Stoel wordt getoond, alleen maar toejuichen, om de eenvoudige reden dat ik dit zelf precies zeven jaar geleden had voorgesteld, in een brief van 17 januari 2019¹. Destijds had het Dicasterie niet echt belangstelling getoond voor een dergelijke discussie, met als reden – mondeling uiteengezet – dat een leerstellige overeenkomst tussen de Heilige Stoel en de Priesterbroederschap Sint-Pius X onmogelijk was.

Van de kant van de Priesterbroederschap was – en blijft – een leerstellige discussie wenselijk en nuttig. Want zelfs als men het niet eens kan worden, maken broederlijke uitwisselingen het mogelijk elkaar beter te leren kennen, de eigen argumenten te verfijnen en te verdiepen, en de geest en de bedoelingen achter de standpunten van de gesprekspartner beter te begrijpen, vooral zijn oprechte liefde voor de Waarheid, voor de zielen en voor de Kerk. Dit geldt te allen tijde voor beide partijen.

Dat was precies mijn bedoeling in 2019, toen ik een discussie voorstelde in een serene en vreedzame sfeer, zonder de druk of dreiging van een mogelijke excommunicatie die de dialoog iets minder vrij zou hebben gemaakt – dat is helaas vandaag de dag wel het geval.

Dat gezegd zijnde, ben ik natuurlijk verheugd over een nieuwe opening voor dialoog en een positief antwoord op mijn voorstel van 2019, maar uit intellectuele eerlijkheid en priesterlijke trouw, voor God en voor de zielen, kan ik de visie en de doelstellingen waarvoor het Dicasterie in de huidige situatie een hervatting van de dialoog voorstelt, niet aanvaarden; evenmin trouwens het uitstel van de datum van 1 juli.

Ik leg u respectvol de redenen hiervoor uit, waaraan ik enkele aanvullende overwegingen zal toevoegen.

1. We weten allebei op voorhand dat we het niet eens kunnen worden over de leer, in het bijzonder wat betreft de fundamentele koers die sinds het Tweede Vaticaans Concilie is ingezet. Deze onenigheid is voor de Priesterbroederschap niet slechts een kwestie van een verschil van mening, maar een echt gewetensconflict, voortkomend uit wat een breuk met de traditie van de Kerk blijkt te zijn. Deze complexe knoop is

---

¹ Zie bijlage I.

helaas nog ingewikkelder geworden door de leerstellige en pastorale ontwikkelingen die zich tijdens de recente pontificaten hebben voorgedaan.

Ik zie dan ook niet in hoe een gezamenlijk dialoogproces zou kunnen leiden tot een gezamenlijke vaststelling van wat “de minimale vereisten voor volledige gemeenschap met de Katholieke Kerk” zouden zijn, aangezien – zoals u zelf openhartig hebt opgemerkt – de teksten van het Concilie niet kunnen worden gecorrigeerd en de legitimiteit van de liturgische hervorming niet ter discussie kan worden gesteld.

2. Deze dialoog moet de interpretatie van het Tweede Vaticaans Concilie verduidelijken. Maar die interpretatie is al duidelijk gegeven in de postconciliaire en daaropvolgende documenten van de Heilige Stoel. Het Tweede Vaticaans Concilie is geen verzameling vrij interpreteerbare teksten: het is al zestig jaar lang door de opeenvolgende pausen overgenomen, ontwikkeld en toegepast, volgens precieze leerstellige en pastorale richtlijnen.

Deze officiële lezing komt bijvoorbeeld tot uiting in belangrijke teksten zoals *Redemptor hominis*, *Ut unum sint*, *Evangelii gaudium* of *Amoris lætitia*. Ze komt ook tot uiting in de liturgische hervorming, begrepen in het licht van de principes die in *Traditionis custodes* worden bevestigd. Al deze documenten tonen aan dat het leerstellige en pastorale kader waarbinnen de Heilige Stoel elke discussie wil plaatsen, reeds vastligt.

3. De voorgestelde dialoog vindt vandaag plaats onder omstandigheden die niet kunnen worden genegeerd. We hebben namelijk zeven jaar gewacht op een gunstige reactie op het voorstel voor een leerstellige discussie dat in 2019 werd geformuleerd. Meer recentelijk hebben we tweemaal aan de Heilige Vader geschreven: eerst om een audiëntie aan te vragen, en vervolgens om op een duidelijke en respectvolle manier onze noden en de concrete situatie van de Priesterbroederschap uiteen te zetten.

Na een lange stilte wordt echter pas op het moment dat er sprake is van bisschopswijdingen voorgesteld om de dialoog te hervatten, wat dus een verdragende en voorwaardelijke maatregel lijkt. De uitgestoken hand voor een dialoog gaat helaas gepaard met een andere hand die al klaarstaat om sancties op te leggen. Er is sprake van een breuk in de gemeenschap, van schisma² en van “ernstige gevolgen”. Bovendien is deze dreiging nu openbaar geworden, wat een druk creëert die moeilijk te verenigen is met een oprechte wens tot broederlijke gesprekken en constructieve dialoog.

4. Bovendien lijkt het ons niet mogelijk om een dialoog aan te gaan om te bepalen wat de *minimale* vereisten zijn voor kerkelijke gemeenschap, simpelweg omdat deze taak niet aan ons toekomt. Door de eeuwen heen zijn de criteria voor het lidmaatschap van de Kerk vastgesteld en gedefinieerd door het leergezag. Wat men moest geloven om katholiek te zijn, werd altijd met gezag onderwezen, in voortdurende trouw aan de Traditie.

---

² De Priesterbroederschap verwerpt echter elke beschuldiging van schisma en is, gesteund door de traditionele theologie en de constante leer van de Kerk, van mening dat een bisschopswijding die niet door de Heilige Stoel is goedgekeurd, wanneer deze niet gepaard gaat met een schismatieke intentie of met het toekennen van jurisdictie, geen breuk met de gemeenschap van de Kerk inhoudt. Zie bijlage II.

Het is dan ook onduidelijk hoe deze criteria door middel van een dialoog gezamenlijk kunnen worden uitgewerkt, noch hoe ze vandaag de dag zodanig kunnen worden herzien dat ze niet meer zouden overeenkomen met wat de Traditie van de Kerk altijd heeft onderwezen en wat wij op onze plaats getrouw willen naleven.

5. Ten slotte, als er een dialoog wordt overwogen om te komen tot een leerstellige verklaring over het Tweede Vaticaans Concilie die de Priesterbroederschap kan aanvaarden, kunnen we niet voorbijgaan aan de historische precedents van eerdere pogingen in die richting. Ik vestig in het bijzonder uw aandacht op het meest recente precedent: de Heilige Stoel en de Priesterbroederschap hebben een langdurige dialoog gevoerd, die in 2009 begon, twee jaar lang bijzonder intens was en vervolgens op meer sporadische wijze werd voortgezet tot 6 juni 2017. Al die jaren is getracht te bereiken wat het Dicasterie nu voorstelt.

Uiteindelijk kwam er echter een drastisch einde aan door een eenzijdig besluit van de prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer, Kardinaal Müller, die in juni 2017 op zijn manier plechtig de “*minima* die nodig zijn voor volledige gemeenschap met de Katholieke Kerk” vaststelde, waarbij hij expliciet het hele concilie en het postconcilie³ opnam. Dit toont aan dat als men volhardt in een te geforceerde en onvoldoende serene leerstellige dialoog, men op de lange termijn, in plaats van een bevredigend resultaat te bereiken, de situatie alleen maar verergert.

Aangezien we het erover eens zijn dat we geen overeenstemming kunnen bereiken over de leer, lijkt het mij dat het enige punt waarop we elkaar kunnen vinden, de liefde jegens de zielen en jegens de Kerk is.

Als kardinaal en bisschop bent u in de eerste plaats een herder: sta mij toe u in die hoedanigheid aan te spreken. De Priesterbroederschap is een objectieve realiteit: zij bestaat. Daarom hebben de pausen in de loop van de jaren kennis genomen van dit bestaan en hebben zij door concrete en betekenisvolle daden de waarde erkend van het goede dat zij kan verrichten, ondanks haar canonieke situatie. Dat is ook de reden waarom wij vandaag met elkaar spreken.

Diezelfde Priesterbroederschap vraagt u alleen om hetzelfde goede te kunnen blijven doen voor de zielen aan wie zij de heilige sacramenten toedient. Zij vraagt u niets anders, geen privileges, zelfs geen canonieke regularisatie, die in de huidige situatie onhaalbaar is vanwege de leerstellige verschillen. De Priesterbroederschap kan de zielen niet in de steek laten. De behoefte aan bisschopswijdingen is een concrete noodzaak op korte termijn voor het voortbestaan van de Traditie, in dienst van de heilige katholieke Kerk.

Over één ding zijn we het eens: niemand van ons wil oude wonden openhalen. Ik zal hier niet herhalen wat we al hebben gezegd in de brief aan paus Leo XIV, waarvan u rechtstreeks op de hoogte bent. Ik wil alleen benadrukken dat in de huidige situatie de enige echt haalbare weg die van de naastenliefde is.

---

³ Zie bijlage III.

In het afgelopen decennium hebben paus Franciscus en u zelf uitgebreid gepleit voor “luisteren” en begrip voor bijzondere, complexe, uitzonderlijke situaties die buiten de gewone kaders vallen. U hebt ook gepleit voor een pastoraal, flexibel en redelijk gebruik van het recht, zonder te pretenderen alles op te lossen met juridische automatismen en vastgestelde systemen. De Priesterbroederschap vraagt u op dit moment niets anders – en vooral niet voor zichzelf: zij vraagt het voor die zielen die, zoals reeds aan de Heilige Vader beloofd, zij alleen maar tot ware kinderen van de Roomse Kerk wil maken.

Ten slotte is er nog een ander punt waarover we het eens zijn en dat ons moet bemoedigen: de tijd die ons scheidt van 1 juli is een tijd van gebed. Het is een moment waarop we de hemel om een speciale genade smeken en de Heilige Stoel om begrip. Ik bid in het bijzonder voor u, tot de Heilige Geest, en – vat dit niet op als een provocatie – tot Zijn hoogheilige Bruid, de Middelaars van alle genaden.

Ik wil u nogmaals oprecht bedanken voor uw aandacht en voor de belangstelling die u aan deze kwestie wilt schenken.

Met uiterste hoogachting, Eminentie, en mijn toewijding in de Heer.

Davide Pagliarani

Algemeen-Overste

+ Alfonso de Galarreta

Eerste Assistent

Christian Bouchacourt

Tweede Assistent

+ Bernard Fellay

Eerste Raadgever
Oud Algemeen-Overste

Franz Schmidberger

Tweede Raadgever
Oud Algemeen-Overste

Bijlage I: Brief van Eerwaarde Heer Pagliarani aan Mgr. Pozzo, van 17 januari 2019

Bijlage II: Wijding en jurisdictie: ongegrondheid van de beschuldiging van schisma

Bijlage III: Brief van Kardinaal Müller aan Mgr. Fellay, van 6 juni 2017

Bijlage I

Brief van Eerwaarde Heer Pagliarani aan Mgr. Pozzo, van 17 januari 2019

Eminentie,

Allereerst wil ik u bedanken voor de welwillende aandacht die u al die jaren aan de Priesterbroederschap Sint-Pius X hebt geschonken en voor het warme welkom dat u mij hebt gegeven tijdens onze ontmoeting op 22 november 2018. Mijn dankbaarheid geldt natuurlijk ook Zijne Eminentie Kardinaal Ladaria.

Zoals tijdens deze ontmoeting is afgesproken, schrijf ik u over de geplande theologische discussies. In vergelijking met wat we in het verleden hebben gedaan, stel ik voor om de voorkeur te geven aan regelmatige schriftelijke uitwisselingen tussen theologen van de Heilige Stoel en de Priesterbroederschap, waarbij bijvoorbeeld twee ontmoetingen per jaar worden gepland.

De gesprekspartners die ik voor de Priesterbroederschap voorstel, zijn priesters die geschikt zijn voor leerstellige discussies. Het gaat om de Eerwaarde Heren Arnaud Sélégny, Guillaume Gaud en Jean-Michel Gleize. Het is overigens de bedoeling dat Eerwaarde Heer Sélégny binnenkort in het Moederhuis gaat wonen, waardoor we een directere band met elkaar kunnen onderhouden. Dit belet niet dat andere confraters van elders uit hun bijdrage kunnen leveren.

Ik denk dat het goed zou zijn om nu al na te denken over de mogelijkheid om de resultaten van deze discussies te publiceren. Dit idee kwam bij mij op toen ik het verslag las van uw ontmoeting met mijn voorganger op 28 februari 2018. U sprak zelf de wens uit om een dergelijke publicatie te realiseren. Daarom durf ik deze suggestie te doen. Maar ik laat het aan u over om aan te geven op welke manier we de samenvattingen van onze discussies kunnen publiceren, indien u dat redelijk acht.

Wat de onderwerpen van de gesprekken betreft, denk ik dat het goed zou zijn indien ze zowel betrekking hebben op het Concilie als op het latere leergezag. In de postconciliaire ontwikkeling zijn er namelijk veel elementen die het mogelijk maken om de juiste interpretatie van het Concilie te preciseren: vandaar het belang om het postconciliaire leergezag in de gesprekken te betrekken.

Ik stel daarom de volgende lijst voor, waarmee we vrijwel alle te behandelen thema's zouden moeten kunnen afdekken:

1. De ecclesiologische grondslagen van de oecumene;
2. De praktijk van de oecumene door de hiërarchie van de Kerk;
3. De grondslagen en doelstellingen van de interreligieuze dialoog;
4. Het heil van de joden volgens het huidige leergezag;
5. De nieuwe opvatting van het priesterschap: de theologische grondslagen en liturgische gevolgen ervan;
6. Het petrinische ambt in het licht van *Apostolos Suos, Ut Unum Sint* en andere leerstellingen van Johannes Paulus II;
7. De synodaliteit in het kader van het huidige leergezag;
8. De huidige leer over de huwelijksmoraal;
9. De voorrang en de rol van het geweten in het conciliaire en postconciliaire leergezag.

Ik hoop dat dit ook aan uw verwachtingen voldoet.

Met eerbiedige groeten *in Domino*, Excellentie.

Don Davide Pagliarani

Bijlage II

Wijding en jurisdictie: ongegrondheid van de beschuldiging van schisma

De constitutie *Lumen gentium* over de Kerk stelt in hoofdstuk III, nr. 21, dat de jurisdictiebevoegdheid door de bisschopswijding wordt verleend, gelijktijdig met de wijdingsmacht. Het decreet *Christus Dominus* over de pastorale taak van de bisschoppen in de Kerk stelt hetzelfde in de preambule, nr. 3. Deze bewering wordt overgenomen in het Wetboek van Canoniek Recht van 1983, in canon 375 § 2. In de Kerk hangt het verkrijgen van de bisschoppelijke rechtsmacht volgens het goddelijk recht echter af van de wil van de paus, en een schisma wordt juist gedefinieerd als de handeling van iemand die zich op autonome wijze een rechtsbevoegdheid toe-eigent zonder rekening te houden met de wil van de paus. Daarom zou volgens deze documenten een bisschopswijding die tegen de wil van de paus in wordt uitgevoerd, noodzakelijkerwijs een schismatieke handeling zijn.

Deze redenering, die tot de conclusie zou willen komen dat toekomstige bisschopswijdingen binnen de Priesterbroederschap schismatiek zouden zijn, is volledig gebaseerd op het postulaat van het Tweede Vaticaans Concilie dat de bisschopswijding zowel de wijdingsmacht als de jurisdictie verleent.

Volgens geestelijken en theologen wier autoriteit ten tijde van het Tweede Vaticaans Concilie algemeen werd erkend, is dit uitgangspunt niet traditioneel en ontbeert een solide basis. Tijdens het Concilie hebben Kardinaal Browne en Mgr. Luigi Carli dit aangetoond in hun schriftelijke opmerkingen over het ontwerp van de toekomstige constitutie *Lumen gentium*. Mgr. Dino Staffa deed hetzelfde, waarbij hij zich baseerde op de meest bewezen feiten uit de Traditie.

Pius XII verklaarde driemaal, in *Mystici corporis* in 1943, in *Ad Sinarum gentem* in 1954 en in *Ad apostolorum principis* in 1958, dat de gewone bisschoppelijke bestuursbevoegdheid die de bisschoppen genieten en die zij onder het gezag van de Paus uitoefenen, hun onmiddellijk – dat wil zeggen zonder tussenkomst van de bisschopswijding – door dezelfde Paus wordt verleend: “*immediate sibi ab eodem Pontifice Summo impertita*”. Als deze bevoegdheid hun onmiddellijk wordt verleend door de wil van de paus alleen, is het onduidelijk hoe deze uit de wijding zou kunnen voortvloeien.

Temeer daar de meeste theologen en canonisten absoluut ontkennen dat de bisschopswijding de jurisdictie-macht verleent.

En de discipline van de Kerk is in tegenspraak met deze stelling. Indien de rechtsmacht inderdaad door de wijding wordt verleend, hoe komt het dan dat een gekozen paus, die nog niet tot bisschop is gewijd, vanaf het moment dat hij zijn verkiezing aanvaardt, krachtens goddelijke recht toch de volledige rechtsmacht en onfeilbaarheid bezit? Volgens dezelfde logica zouden, indien het de wijding is die de jurisdictie verleent, de benoemde maar nog niet gewijde residentie-bisschoppen, hoewel zij al als ware herders aan het hoofd van hun bisdom staan, geen jurisdictiebevoegdheid hebben en geen recht hebben om in het concilie zitting te nemen, terwijl zij in werkelijkheid wel degelijk deze twee bevoegdheden hebben vóór hun bisschopswijding. Wat betreft de titulair bisschoppen, die geen gezag hebben over een bisdom, zouden zij eeuwenlang verstoken zijn geweest van de uitoefening van een jurisdictiebevoegdheid die zij volgens *Lumen gentium* op grond van hun wijding zouden hebben ontvangen.

Als men tegenwerpt dat de wijding al een eigen rechtsbevoegdheid verleent, maar dat de paus moet tussenkomen om deze concreet te kunnen uitoefenen, dan antwoorden wij dat dit onderscheid kunstmatig is, aangezien Pius XII duidelijk zegt dat het de rechtsbevoegdheid in haar essentie is die onmiddellijk door de paus wordt meegedeeld, die zich dus niet beperkt tot het creëren van een voorwaarde die nodig is voor de goede uitoefening van deze bevoegdheid.

De bisschoppen die op 1 juli aanstaande als wijbisschoppen van de Priesterbroederschap zullen worden gewijd, zullen zich dus geen jurisdictie toe-eigenen tegen de wil van de paus in, en zullen geenszins schismatiek zijn.

Bijlage III

Brief van Kardinaal Müller aan Mgr. Fellay, van 6 juni 2017

Excellentie,

Zoals u weet, heeft Paus Franciscus herhaaldelijk zijn welwillendheid jegens uw Priesterbroederschap getoond, met name door alle priesters die lid zijn van uw Priesterbroederschap de bevoegdheid te verlenen om de gelovigen geldig biecht te horen en door de plaatselijke ordinarissen toestemming te geven om delegaties te verlenen voor het sluiten van huwelijken van gelovigen die de pastorale activiteiten van uw Priesterbroederschap volgen. Anderzijds wordt de discussie voortgezet over kwesties die verband houden met het volledig herstel van de gemeenschap van uw Priesterbroederschap met de Katholieke Kerk.

In dit verband heb ik, met de goedkeuring van de Paus, het nodig geacht om tijdens de Gewone Zitting van onze Congregatie op 10 mei jongstleden de tekst van de leerstellige verklaring die u tijdens de bijeenkomst van 13 juni 2016 is overhandigd, voor te leggen als noodzakelijke voorwaarde voor het volledig herstel van de gemeenschap. Hieronder volgen de unanieme besluiten van alle leden van ons Dicasterie:

1. Het is noodzakelijk om van de leden van de Priesterbroederschap Sint-Pius X te eisen dat zij zich aansluiten bij de nieuwe formule van de *Professio fidei* uit 1988. Bijgevolg volstaat het niet langer om hen te vragen de *Professio fidei* uit 1962 af te leggen.
2. De nieuwe tekst van de leerstellige verklaring moet een paragraaf bevatten waarin de ondertekenaars uitdrukkelijk verklaren dat zij de leerstellingen van het Tweede Vaticaans Concilie en die van de postconcliaire periode aanvaardden, en dat zij deze leerstellige uitspraken de nodige erkenning geven.
3. De leden van de Priesterbroederschap Sint-Pius X moeten niet alleen de geldigheid, maar ook de legitimiteit erkennen van de ritus van de Heilige Mis en de sacramenten, volgens de liturgische boeken die na het Tweede Vaticaans Concilie zijn uitgevaardigd.

Tijdens de audiëntie met de Kardinaal-Prefect op 20 mei 2017 heeft de Paus deze beslissingen goedgekeurd.

Ik zou u dankbaar zijn indien u deze beslissingen zou willen doorgeven aan de leden van de Priesterbroederschap Sint-Pius X.

Ik verzeker u van mijn gebeden voor uw delicate opgave en verblijf met mijn toewijding in de Heer.

Gerhard Card. Müller, Prefect